

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Thứ Bảy, ngày 28/3/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 383:

PHẬT PHÁP KHÔNG PHẢI LÀ ĐỂ PHỤC VỤ CHO NGƯỜI CHẾT

Trong dân gian hiện nay, có một sự hiểu lầm rất phổ biến về Phật pháp. Lúc nhỏ, khi đi theo bà nội học Phật, tôi cứ nghĩ Phật pháp chỉ để phục vụ cho người chết. Khi ấy, mọi người thường truyền tai nhau câu nói: "*Thuộc kinh A Di Đà, ăn đến già không hết*", bởi họ mặc định kinh này chỉ dùng để tụng cầu siêu; hễ có tang lễ hay cúng tuần thất là nhất định phải tụng. Từ đó, quan niệm này lan rộng. Cứ nghe thấy tiếng niệm Phật, người ta lại nghĩ ngay đến việc báo hiếu có người mất hoặc đang đưa tang. Thậm chí, nhiều người ngoại đạo khi nghe tiếng niệm Phật còn cho rằng đó là sự trù ẻo. Đây thực sự là một sự hiểu lầm vô cùng nghiêm trọng.

Hòa thượng Tịnh Không từng kể rằng, khi còn nhỏ và chưa học Phật, Ngài cũng chưa từng được nghe giảng kinh, thuyết pháp. Đó là một thực tế rất đáng để chúng ta chiêm nghiệm. Có một lần, tôi đến chia sẻ Phật pháp tại một ngôi chùa cổ kính gần trăm năm tuổi ở Hà Nam, theo lời mời của một người học trò sống gần đó. Các cụ già ở đây đón tiếp tôi rất ân cần và thân tình. Họ tâm sự rằng, đó là lần đầu tiên trong đời họ được nghe giảng Phật pháp.

Chúng ta thử nghĩ xem, kinh điển đã chỉ dạy những đạo lý và phương pháp vô cùng sâu sắc, nhưng nếu không có cơ hội được nghe, được thấu hiểu, thì làm sao chúng ta biết cách tu tập và sửa đổi chính mình? Đây là vấn đề mà mỗi người học Phật đều phải lưu tâm.

Việc chia sẻ Phật pháp không phải là đặc quyền của riêng người xuất gia. Bất luận xuất gia hay tại gia, yếu tố quan trọng nhất là người chia sẻ phải tu, phải học. Chỉ cần phát khởi một cái tâm chân thành, dù năng lực ban đầu có thể chưa đủ, chúng ta vẫn có thể làm được. Ngược lại, nếu ngay cả tâm nguyện hoằng dương Phật pháp bạn cũng không có, thì sao có thể làm nên việc gì?

Ngày nay, con người thường bị cuốn vào vòng quay của thời đại, mãi mê chạy theo tiền tài và vật chất. Họ lơ là, xem nhẹ những giáo lý vốn có thể mang lại hạnh phúc, an vui và sự giải thoát. Chỉ đến khi rơi vào cảnh khổ đau không lối thoát, họ mới vội vã tìm đến Phật pháp. Nhưng lúc đó, biết tìm Phật pháp thuần chánh ở đâu để nương tựa?

Nhớ lại thuở mới học Phật, tôi cũng từng mộng lung và mơ hồ như bao người. Tín tâm của tôi từng bị lung lay khi chứng kiến nhiều người tự xưng là học Phật lâu năm nhưng vẫn phạm phải những sai lầm cơ bản như: sát sanh, trộm cắp, tà dâm. Khi ấy, tôi tự nhủ: *"Họ học Phật mà vẫn làm thế, vậy mình có làm sai chút chắc cũng chẳng sao"*. Đó là những cám dỗ mà chúng ta phải dùng tư duy để quán sát cho thấu đáo.

Hiện tại, chúng ta có phước báu lớn khi gặp được Hòa thượng Tịnh Không để nương theo tu học. Nhưng hãy thử nghĩ xem, liệu con cháu chúng ta đời sau có còn được may mắn như vậy không, nhất là trong bối cảnh tà pháp đang nhiều nhưnong? Chỉ có Phật pháp thuần chánh mới mang lại lợi ích thực sự. Những kẻ mượn danh Phật pháp để trục lợi chắc chắn sẽ làm tổn hại chúng sanh, khiến người ta "tiền mất, tật mang", mất cả tài sản lẫn tình thân.

Hòa thượng đã để lại một lời răn dạy vô cùng sâu sắc: *"Phật pháp chân chánh không nói đến tiền."* Càng ngẫm nghĩ, ta càng thấy đây là lời nhắc nhở rút ruột rút gan của Ngài. Chúng sanh thế gian vốn đại khờ, mơ hồ, rất dễ bị lừa gạt. Đến khi tỉnh ngộ thì sự đã rồi. Mất tiền bạc hay tình cảm vẫn chưa đáng sợ bằng việc đánh mất tín tâm.

Tôi từng khuyên một người học trò hãy về nhà chăm sóc và cộng tu niệm Phật với người mẹ đã lớn tuổi. Nhưng cô ấy không nghe, cố chấp đi theo một hội nhóm tà kiến. Đến lúc mất phương hướng, cô ấy mới gọi điện cho tôi khóc tức tưởi: *"Thầy ơi, bây giờ làm sao để con lấy lại được tín tâm?"*. Người đời thường gọi đó là "đáng đời", nhưng thực ra đó là bài học đắt giá. Tôi nói thẳng: *"Thầy đã khuyên từ lâu nhưng con không nghe. Bây giờ sự thật phũ phàng, mất hết niềm tin rồi, thầy cũng hết cách. Tự tánh mình làm mất thì mình phải tự xây dựng lại thôi"*. Đã có cảnh báo trước nhưng người ta vẫn phớt lờ, chẳng lẽ mình lại phải bêu tên những kẻ lừa đảo ra? Ở đời, đụng đến quyền lợi của người khác không

phải chuyện đùa. Vì vậy, Hòa thượng mới phải nhấn mạnh để bảo vệ chúng ta: Phật pháp chân chánh không dính líu đến tiền bạc.

Hòa thượng Tịnh Không từng nói: *"Những người chưa hiểu rõ về Phật giáo, khi ta khuyên họ tụng kinh A Di Đà, họ chẳng những không tụng mà nghe cũng không bằng lòng. Họ cho rằng kinh này không kiết tường, chỉ dành cho người chết. Nếu tụng niệm là đang trừ ẻo ai đó. Đây là sự hiểu lầm vô cùng nghiêm trọng!"* Nguyên nhân là vì trước đây không có ai giải thích cặn kẽ cho họ. Ý nghĩa của danh hiệu "A Di Đà Phật" vô cùng thù thắng. "A Di Đà" nghĩa là Vô Lượng Thọ (phước báu dài lâu) và Vô Lượng Quang (trí tuệ sáng suốt). "Phật" nghĩa là Bạc Giác Ngộ. "Cực Lạc" là cảnh giới của sự an vui, thanh tịnh và trang nghiêm. Niệm "A Di Đà Phật" chính là nhắc nhở bản thân hướng tới trí tuệ và phước báu. Từng câu, từng chữ đều mang ý nghĩa tốt đẹp. Vậy mà không hiểu sao dân gian lại truyền miệng, làm sai lệch ý nghĩa đến mức trái ngược hoàn toàn, cho rằng niệm Phật chỉ để cầu siêu cho người chết.

Bên cạnh đó, con người thế gian thường xuyên làm những việc ác tính vì như sát sanh, trộm cắp, tà dâm nhưng lại ngụy biện, cho đó là bình thường hoặc thậm chí là việc tốt. Họ không sợ nhân quả khi làm trái luân thường đạo lý, chửi mắng cha mẹ hay phỉ báng Tam Bảo, nhưng lại cực kỳ sợ hãi trước những điều mê tín dị đoan.

Nhiều người nói với tôi rằng họ không ngủ được nếu tắt máy niệm Phật, hoặc tin rằng đựng vào bát nhang là sẽ gặp xui xẻo. Chính vì vậy, có những người cả đời không dám "bao sái" (lau dọn) bàn thờ. Có lần, tôi đến một nhà và thấy mấy chiếc lư hương bị vứt trên xà ngang. Hỏi ra mới biết, họ không biết cách thờ cúng nhưng cũng không dám vứt đi vì sợ xui. Tôi khuyên họ thỉnh xuống, lập một bát hương thờ gia tiên họ nội, một bát thờ gia tiên họ ngoại cho đảng hoàng. Khi tôi tự tay lấy những lư hương cũ đó xuống, gia chủ như trút được một gánh nặng.

Hay như chuyện nhiều nhà để bát nhang cắm đầy chân hương cao ngút nghễ, đến mức bốc cháy. Gia chủ than phiền là hay bị cháy bát nhang, tôi đáp ngay: *"Không cháy mới là lạ! Cắm quá nhiều chân nhang như vậy thì cháy là chuyện bình thường, không có gì là tâm linh cả"*. Nếu quý vị quan sát ở các chùa, các thầy mỗi ngày đều bao sái bàn thờ trang nghiêm, sạch sẽ. Tối đến là rút hết chân nhang của ban ngày, lau dọn gọn gàng và chỉ lưu lại một nén hương duy

nhất. Việc thờ cúng cốt ở sự thành kính, sạch sẽ và trang nghiêm, chứ không phải ở những kiêng kỵ mê tín, sai lệch đạo lý.

Hòa thượng dạy: ***"Con người thế gian làm những việc sát sanh, trộm cắp, tà dâm thì không sợ xấu, đôi khi còn nguy hiểm cho đó là việc tốt. Chúng ta phải biết rằng, nợ mạng thì phải trả mạng, nợ tiền thì phải trả tiền. Oan oan tương báo không bao giờ kết thúc. Đó là một sự thật hết sức bi thảm, vậy làm sao có thể gọi là việc tốt?"***

Hàng ngày sát sanh hại vật thì không thể trở thành người tốt được. Thế gian thường mở xẻ sinh vật để cúng tế, cho rằng làm vậy là tốt, là để cầu may mắn, trường thọ. Điều này rất đáng suy ngẫm! Trong khi làm việc ác không e sợ, thì tụng kinh niệm Phật họ lại cho là xui xẻo.

Hiện nay ở nhiều vùng quê, người dân không dám lập bàn thờ Phật vì nghe đồn thờ Phật trong nhà là mang tội. Họ cho rằng Phật vốn thanh tịnh, còn nhà cửa trần tục thì bất tịnh, rước Phật về nhà là phạm đại tội.

Cổ nhân có câu: ***"Kiến hiền tư tề"*** (Thấy bậc hiền tài thì mong được noi gương để bằng họ). Phật là biểu tượng của sự từ bi, của tinh thần phục vụ chúng sanh vô điều kiện. Thờ Phật trong nhà chính là để mỗi ngày được nhìn thấy tấm gương của Ngài, từ đó tự phản tỉnh, soi rọi lại hành động của bản thân mà biết kiểm chế, thu liễm lại những thói hư tật xấu. Nếu không thờ Phật, ta sẽ mất đi một tấm gương sáng để tự nhắc nhở mình.

Những luận điệu sai lệch kia thực chất là cạm bẫy của ma vương, muốn ngăn cản chúng ta tiếp cận với Phật, Bồ Tát. Sách *Đệ Tử Quy* có dạy: ***"Gần người hiền, tốt vô hạn / Đức tiến dần, lỗi ngày giảm"***. Nếu không có cơ hội gần gũi bậc hiền nhân, không tiếp cận được Phật, Bồ Tát, thì làm sao chúng ta có cơ hội thay đổi những tập khí xấu ác của mình?

Hòa thượng nhắc nhở, chúng ta nhất định phải nhận thức tường tận: ***"Phật pháp tồn tại ở thế gian là để mang lại những điều tốt đẹp và lợi ích nhất cho nhân sinh, hoàn toàn không phải là sự trừ ẻo hay xui rủi"***. Thế nhưng, nhiều người học Phật lại tự đặt ra vô vàn những kiêng kỵ (úy kỵ). Thực chất, Phật pháp không hề có những kiêng kỵ vô lý đó.

Có một câu chuyện thế này: Một cô gái đang đi du lịch, tình cờ thấy ngôi chùa trang nghiêm nên khởi tâm bước vào lễ Phật. Nhưng vì đang đi chơi, cô ấy mặc váy ngắn. Thấy vậy, những người xung quanh liền máng mồm, dọa rằng ăn mặc như thế vào chùa sẽ bị dọa địa ngục khiến cô gái sợ hãi vô cùng. Khi có cơ hội gặp Hòa thượng, cô đem chuyện này ra hỏi. Hòa thượng ôn tồn đáp: **"Kể nào thốt ra câu nói 'dọa địa ngục' thì chính kẻ đó mới dọa địa ngục"**. Ngài giải thích thêm: Trong xã hội hiện đại, người ta ăn mặc theo thời trang. Nếu đang đi trên đường, thuận duyên gặp cảnh Phật mà khởi tâm chân thành muốn bước vào lễ lạy, thì việc trang phục không có tội gì cả. Tất nhiên, nếu đã có chủ đích đi lễ chùa từ nhà mà cố tình ăn mặc hở hang thì lại là chuyện khác.

Trong trường hợp vô ý mặc váy ngắn vào chùa, những người xung quanh chỉ cần nhẹ nhàng nhắc nhở: *"Đây là chốn trang nghiêm, ăn mặc không kín đáo dễ làm dấy khởi những ý niệm bất thiện trong lòng người khác"*. Cái lỗi là nằm ở điểm đó, chứ không phải vì mặc váy ngắn mà đắc tội với Phật, Bồ Tát. Người phạm phu mới dễ động tâm trước hình tượng, chứ Phật, Bồ Tát đâu có động tâm? Các Ngài chỉ mang đến sự an lành. Đáng tiếc là nhiều người hiểu chưa tới lại đem cái hiểu lệch lạc đó đi truyền bá, khiến đại chúng ngày càng ngộ nhận.

Hòa thượng giảng: **"Trong thời đại ngày nay, người hiểu lầm Phật giáo không hề ít. Nguyên nhân là do mấy trăm năm qua, cơ hội để đại chúng được nghe giảng kinh, thuyết pháp quá hiếm hoi"**. Ở các thành phố lớn có thể còn được tiếp cận, chứ những vùng quê hẻo lánh thì gần như không có. Giống như trước đây, khi tôi đến chia sẻ Phật pháp tại Nam Định hay Hải Phòng, nhiều người dân đã thốt lên rằng đó là lần đầu tiên trong đời họ được nghe giảng kinh.

Chính vì thiếu vắng người giảng pháp, ngay cả những người ở trong chùa nếu không thấu hiểu giáo lý cũng sẽ truyền đạt sai lệch, biến đạo Phật thành tín ngưỡng cầu cúng, van xin.

Hôm trước, tôi về thăm lại ngôi chùa cũ ở quê mà thuở nhỏ hay đi. Vừa bước vào, người ta đã xúm lại mời chào mua nhang đèn để cúng giải hạn. Hôm đó, tôi chỉ chấp tay niệm Phật và xá lạy chứ không thể đứng trang nghiêm lễ Phật như bình thường, bởi khói từ hàng trăm ngọn đèn sáp bốc lên ngọt ngào không còn không khí để thở. Tôi đành xá nhanh rồi lùi ra khỏi chánh điện. Những người ngồi gần đó thấy tôi vào chùa mà không mua nhang đèn thì nhìn với ánh mắt coi

thường, coi tôi như kẻ ngoại đạo. Bởi trong nếp nghĩ của họ, ngày đó đến chùa là phải cúng kính, cầu xin. Tôi bèn hỏi thăm: *"Ngày xưa ở đây có Sư bà trụ trì, vậy hiện giờ vị nào đang đảm nhiệm?"*. Nghe tôi nhắc đến Sư bà, người bán nhang đèn giật mình. Biết sư trụ trì đang ở nhà sau, tôi liền xuống chào. Lúc này sư đang dùng cơm, vừa nhìn thấy đã nhận ra và giới thiệu với mọi người: *"Đây là Vọng Tây cư sĩ, người dịch đĩa của Hòa thượng Tịnh Không"*. Đến lúc đó, người bán nhang đèn ban nãy mới trở mặt kinh ngạc, thay đổi hẳn thái độ.

Hòa thượng từng cảm thán: ***"Việc thiếu vắng người giảng kinh, nói pháp đã khiến đại chúng ngày càng hiểu lầm đạo Phật. Rất nhiều người mang hình tướng Phật giáo nhưng hành đạo không đúng với tiêu chí Phật dạy"***. Lại có những người mượn hình thức Phật giáo chỉ để chuyên đi tụng đám, phục vụ cho người chết. Thành thật mà nói, khi còn trẻ tôi cũng từng hiểu lầm như vậy. Tôi từng nghĩ Phật giáo chỉ để làm những nghi lễ cho người đã khuất. Vì thế, hồi nhỏ tôi lại thích đi thánh đường hơn, vì ở đó còn được nghe các cha xứ giảng đạo; còn đến chùa thì không thấy ai giảng giải gì. Ngay cả Hòa thượng Tịnh Không thuở nhỏ cũng rơi vào hoàn cảnh tương tự. Thế mới thấy, ngày nay chúng ta ngày ngày được nghe Hòa thượng giảng pháp là một phước báu vô cùng to lớn.

Hòa thượng kể lại, mãi đến khi Ngài theo học giáo sư triết học Phương Đông Mỹ, vị giáo sư này mới khẳng định: *"Triết học Phật giáo là đỉnh cao của triết học thế giới"*. Lúc đó, Hòa thượng mới bắt đầu tìm đến các tự viện để mượn kinh Phật, vì thời ấy kinh sách không bán ở ngoài. Sau khi đọc và thấu hiểu, Ngài mới nhận ra sự thật: **Phật giáo không phải để phục vụ cho người chết, mà Phật giáo là giáo dục**. Từ một nền giáo dục thù thắng, qua thời gian lại bị biến tướng, khiến người ta hiểu lầm đi chùa chỉ để cầu phúc, cầu xin. Việc đạo Phật bị xem là mê tín đã tạo ra một chương ngại rất lớn, khiến tầng lớp trí thức e ngại, không bằng lòng tiếp nhận nền giáo dục trí tuệ này.

Bài học hôm nay Hòa thượng muốn nhấn nhủ sâu sắc rằng: ***"Giáo dục của Phật giáo là giáo dục con người trở thành Phật"***. Không thể một sớm một chiều thành Phật ngay, nhưng qua quá trình tu sửa dần dần sẽ đạt được. "Phật" biểu thị cho một con người hoàn thiện. "Giáo" là giáo dục con người đạt đến sự hoàn thiện ấy, trở thành tấm gương sáng cho đời. Một nền giáo dục hướng con người đến sự hoàn thiện nhân cách, lẽ nào lại không phải là nền giáo dục tốt đẹp nhất?

Cũng giống như cuốn *Đệ Tử Quy (Phép tắc người con)*, nhiều người hiện nay cho rằng đó là sách dạy trẻ nhỏ, người lớn không cần học. Nhưng thử hỏi, người lớn chúng ta đã thực hành trọn vẹn được 113 điều dạy trong cuốn sách đó chưa? Chắc chắn là còn lâu mới làm được. Vì vậy, thông điệp mà Hòa Thượng dạy chúng ta hôm nay là: Phật giáo là giáo dục, hoàn toàn không phải là mê tín, và tuyệt đối không phải chỉ để phục vụ cho người chết./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!